

ENTOMOLOGISKA FÖRENINGENS SAMMANTRÄDE
Å GRAND RESTAURANT NATIONAL

DEN 26 SEPTEMBER 1903.

Sedan, såsom vanligt, protokollet från näst föregående sammankomst blifvit uppläst och godkänt, anmälde ordföranden prof. AURIVILLIUS, att styrelsen till medlemmar af Föreningen invalt: fil. stud. E. MJÖBERG, konservator B. BERG, Kalmar, doktor O. L. HOLM, Upsala, jägmästare A. HEIDENREICH, Hamar, Norge, och, vid dagens sammanträde, assistenten vid de internationella hafsfiskeundersökningarna kand. ALF. WOLLEBÆK, Stockholm, hvarjämte Statens Entomologiska Anstalt vid Albano af styrelsen intagits i Föreningen.

En af Lunds universitets rektor, professorerna därstädes QUENERSTEDT och BERGENDAHL samt docenten S. BENGTSSON undertecknad anmodan om teckning af bidrag till en gravvård åt den framstående entomologen C. G. THOMSON hade till Föreningen ingått och framlades af ordföranden.

Assistenten vid Statens Entomologiska Anstalt fil. kand. A. TULLGREN höll härefter föredrag »Om de sjukliga företeelserna hos växterna, speciellt sådana, som äro framkallade af arthropoder», och har han af detsamma själf benäget lämnat följande sammandrag:

Föredraget utgjorde i hufvudsak ett referat af KÜSTERS *Pathologische Pflanzenanatomie*, hvilket arbete torde vara det första, som söker på ett fullt vetenskapligt sätt sammanställa och klassificera de olika sjukdomsfenomenen hos växterna. Härvid ha stora svårigheter gjort sig gällande, dels emedan växternas anatomie är så enkel, och dels emedan olika slag af sjukdomar hos växterna ofta öfvergå i hvarandra eller på annat sätt försvåra ett bestämmande af sjukdomsarten.

Den första kategorien bilda restitutionsfenomenen, som äro ett direkt eller indirekt återställande af förlorade organ. Ett vanligt exempel är att, om en birot afskäres, framskjuter en ny bredvid, eller om ett skott borttages t. ex. genom beskärning, utvecklas ett annat skott till hufvudskott.

Hypoplastiska sjukdomsföreteelser äro rena hämningsbildningar af normala yttre organ eller i väfnaderna. Hit räknas dvärgformer och genom brist på ljus orsakade skuggbildningar, hvarvid cellerna till antal och storlek väsentligen minskas.

Metaplastiska äro sådana progressiva förändringar, som ej äro orsakade af tillväxt eller delning. Till cellinnehållet fogas nya ämnen eller cellmembranen förtjockas på ett eller annat sätt. Hit räknas t. ex. en abnormt stark klorofyllbildning, orsakad af besprutning af bordeauxvätska eller uppkomst af förvedade celler i *Juglands*-blad till följd af angrepp af *Lachnus*.

Bland de patologiska fenomenen äro de hypertrofiska, hvilka alla ha gemensamt, att cellerna i volym utveckla sig utöfver den för individen normala nivån, mycket talrika, och särskildt gäller detta de s. k. gallhypertrofierna. Dylika äro orsakade af kemisk retning af ett animalt eller vegetabiliskt gift. Karaktäristiskt är äfven att de äro åtföljda af en abnormt rik tillförsel af näringsämnen såsom ägghvita, stärkelse etc. Bland de vanligaste gallhypertrofierna må nämnas erineum-bildningarne, som utgöras af abnormt utbildade hår. Fenomenen bero på giftretning af acarider, speciellt *Eriophyes*-arter. Håren antaga många gånger de mest bisarra former. Erineum-bildningar förekomma på bladen af de flesta löfträd, vanligen på undersidan. Gallhypertrofier kunna äfvenledes anträffas t. ex. i mårgen på hvetestrån, orsakade af *Chlorops teniopus*.

Likartade med de hypertrofiska bildningarne äro de hyperplastiska, men dessa äro åtföljda af cellbildning. De hyperplastiska äro de allra talrikaste och äro till sin art hvarandra mycket olika. Bland de vanligaste äro callusbildningarne, som, orsakade af särretning, utgöras af bildning af homogena parenkymmassor af tunnväggiga, odifferentierade celler. »Callus» kan bildas å hvilken växt del som helst, som sårats af insekter eller på annat sätt skadats. Sårkork är likaledes en vanlig företeelse inom denna kategori af patologiska fenomen. Till dessa höra slutligen ett oerhördt stort antal gallbildningar. Dessa senare grupperas uti kataplasmer och prosoplasmer.

Kataplasmer äro väfnader med abnormt stora celler, som bilda ett homogent tunnväggigt parenkym med regressiv karaktär. Bland »zoocecierna» må nämnas sådana, som äro orsakade af:

1. nematoder (*Tylenchus*, *Heterodera*) på rötter och stjälkar;
2. acarider: bladkantrullning på *Tilia*, *Cratægus* m. fl. eller erineum-galler;
3. flugor: bladrollning på *Polygonum*, *Populus* etc.
4. skinnbaggar (bladlöss eller bladloppor): rullade och ansvällda blad, galler på rötter (*Phylloxera*) etc.

Prosoplasmer-väfnader stadda i progressiv utveckling, nya väfnadselement kunna tillkomma t. ex. stödjeväfnader.

Nästan uteslutande zoocecidier; nära nog alla slags insekter kunna förorsaka dem. Bland de vanligaste typerna må nämnas:

1. bladveckningsgaller;
2. punggaller, orsakade af eriophyider, bladlöss eller flugor;
3. omväxningsgaller, som vanligen orsakas af cynipider;
4. mörkgaller: omslutna (inre) af t. ex. *Nematus Valisnieri* eller fria (yttre) af t. ex. *Biorrhiza aptera*.

Föredraget illustrerades af teckningar och lefvande växter.

Sedan ordföranden framfört Föreningens tack till assistenten TULLGREN, lämnades ordet åt byråchefen J. MEVES, som meddelade ett intressant anförande »Om tallspinnaren», belyst af en större utbredningskarta och af en samling, innehållande fjärilin i alla dess utvecklingsstadier.

I trakten af Elverum i Norge hade den mest intensiva härjningen ägt rum. Där i landet leddes åtgärderna mot dessa härjningar af jägmästaren HEIDENREICH. I Värmlands finnskogar och i Dalarne blef farhågan för skadefjärilin mycket stor; emellertid hade den i allmänhet där uppträdt mera sporadiskt utom på några ställen i Värmland, där den öfverskridit riksgränsen i betydligare mängd. Byråchefen MEVES besökte nämnda orter i maj 1903. Af puppor från Norge hade likväl 25 procent afgifvit parasitsteklar, *Exochilum circumflexum*. Skulle det visa sig, att steklarna i allmänhet uppträda så talrikt hos tallspinnarlarverna, torde man ej behöfva oroa sig eller lägga ned synnerligen mycket arbete för att motverka tallspinnarens härjningar. »Larvrevisioner», d. v. s. undersökningar öfver, huru talrikt de hufvudsakligast under renlaven öfvervintrande larverna förekomma i de mest hotade trakterna af Värmland, komma att företagas nu i oktober af e. o. jägmästaren H. WOLFF. Här hos oss skulle omedelbart därefter d:r GRÖNBERG vid Skogsinstitutet och i Norge statsentomologen SCHÖYEN komma att undersöka, i hvad mängd parasitstekellarver eller ägg förekomma i insamlade, från vinterkvarteret under mossan upptagna tallspinnarlarver från båda rikena. Af resultatet får man se, huruvida och i hvad omfattning limning eller andra åtgärder behöfva vidtagas mot tallspinnaren. Limning är mot denne ett osvikligt medel.

Vid byråchefen MEVES' undersökningar öfver tallspinnarens lefnadssätt hade det visat sig, att nu i år larver, som utkläckts i bur, redan i eller något före medlet af september begåfvit sig ned i vinterkvarter, och detta hade bekräftats af d:r GRÖNBERG och enligt ett senare yttrande äfven af prof. LAMPA vid Entomologiska Anstalten. Äfven ute i det fria i Norge hade, efter hvad som kunde förmodas med anledning af ett meddelande från hr HEIDENREICH, tallspinnarlarverna gått till hvila ungefär vid samma tidiga skede, d. v. s. ovanligt tidigt mot i Tyskland, och detta oaktadt en hög temperatur under förhösten 1903. I Tyskland hade man i regel en generation hvarje år; hos oss och i Norge

tydde iakttagelserna ganska bestämdt därefter, att tallspinnaren i regel behöfver två år för att utvecklas från ägg till fjäril. I Tyskland komma larverna upp och börja frossa på tallbarren under första hälften af mars, här och i Norge först i medlet af april; i Tyskland blifver den årliga »frattiden» nästan dubbelt så långsom här. Hos oss voro 99 % af larverna i fjol höst nästan fullväxta, men innevarande år endast 2 cm. långa, när de gingo i vintersömn. De sistnämnda kunde säkerligen ej hinna bli fjärilar nästa år, utan komme nog att öfvervintra såsom larver en gång till för att blifva fjärilar år 1905.

Är det nu verkliga regel i Sverige och Norge, att tallspinnaren där har tvåårsgeneration, så skulle i likhet med 1902 äfven år 1904 blifva ett starkt »fratår», om ej parasiterna (steklarna) då gjort tillräckligt för att förhindra detta, eller åtgärder i mån af behöf vidtagits till förekommande af härjning. Emellertid hoppades föredraganden med anledning af steklarnes närvaro, att man hos oss ej komme att behöfva tillgripa några särskilda medel mot tallspinnaren, i hvilket afseende de blifvande undersökningarna borde gifva utslaget.

Prof. AURIVILLIUS yttrade i sammanhang med byråchefen MEVES' anförande, att han i Hälsingland funnit tvåårig generation af den tallspinnaren närstående ekspinnaren, och att äfven detta talar för sannolikheten af, att den förre i vårt land vanligen behöfver två år för sin fulla utveckling.

D:r HJ. BÄCKSTRÖM meddelade, att han i september funnit fullt utvecklad larv af tallspinnaren, hvilket borde varit omöjligt, om ej generationen varit tvåårig.

Filip Trybom.

NÅGRA NYA FYNDORTER FÖR COLEOPTERA.

Demetrius atricapillus LIN. är af undertecknad återfunnen i Skåne, *Pæderus littoralis* GRAY. anträffad i Blekinge vid Ronneby, *Bolitobius trimaculatus* FAB. och *Synaptus filiformis* FAB. vid Pålshjög, Helsingborg.

B. Varenius.